

sygn. akt VII U 872/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 24 marca 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania D. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 24 czerwca 2022 r., znak (...)

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje D. J. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 25 marca 2020 r. do 30 listopada 2023 r.

Sygn. akt VII U 872/22

UZASADNIENIE

D. J. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział (...) w W. z 24 czerwca 2022 r., znak (...) i wskazała, że komisja lekarska ZUS orzekła, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy od 25 marca 2020 r., tj. od jej hospitalizacji w (...) sp. z o.o. w Z.. Zaznaczyła, że w swoim wcześniejszym odwołaniu do ZUS /odwołanie od treści Orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS/ składała dodatkową dokumentację medyczną z dwóch (...), w których to poradniach podejmowała leczenie psychiatryczne od 2016 r., zgłaszał wtedy różne swoje dolegliwości i problemy „z głową” zgłaszając się również do (...)ów. W tym czasie z powodu złego stanu zdrowia jej aktywność zawodowa zdecydowanie się pogorszyła, nie była ona w stanie podjąć i utrzymać się w zatrudnieniu i pozostawała niekrytyczna do swojej choroby psychicznej. Odwołująca wniosła o ocenę jej stanu zdrowia przez lekarza psychiatrę biegłego sądowego, analizę jej dokumentacji medycznej z PZP i uznanie, że przed 25.03.2020 r., istniała u niej częściowa niezdolność do pracy co pozwoliłoby jej otrzymać rentę z tytułu niezdolności do pracy (odwołanie k. 4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z 13 czerwca 2022 r. (k. 68 akt rentowych) ustaliła, że odwołująca się jest całkowicie niezdolna do pracy do 31 października 2022 r., a datę powstania powyżej niezdolności ustaliła na 25 marca 2020 r., przy czym przed całkowitą niezdolnością do pracy nie istniała częściowa niezdolność do pracy. Organ rentowy wskazał, że D. J. nie spełnia warunków do przyznania spornego świadczenia, ponieważ niezdolność do pracy powstała po upływie osiemnastu miesięcy od ustania zatrudnienia (ubezpieczenia), które zakończyło się 21 marca 2017 r. Łączny staż odwołującej wynosi 10 lat, 9 miesięcy i 25 dni. Wobec powyższego organ rentowy zaskarżoną decyzją z 24 czerwca 2022 r. (k. 69 akt rentowych) odmówił ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W świetle poczynionych wyjaśnień oddział wniosł o oddalenie odwołania (odpowiedź na odwołanie z 18 sierpnia 2022 r., k. 5-6 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca D. J., urodzona (...), posiada wykształcenie zawodowe. Pracowała jako sprzedawca, woźna, salowa i sprzątaczką. Od 1 marca 2021 r. zatrudniona jest jako niepełnosprawna w ekipie sprzątającej.

Stan zdrowia D. J. uległ pogorszeniu na przełomie 2014-2015 r. i zrezygnowała ona z wykonywania pracy zarobkowej. W 2020 r. była po raz pierwszy hospitalizowana, wcześniej odbywała wizyty ambulatoryjne u psychiatrów. W 2021 r. odwołująca była leczona szpitalnie po raz drugi - od tego czasu jest pod opieką (...). Odwołująca w okresie od sierpnia 2016 r. do marca 2018 r. odbyła kilka wizyt ambulatoryjnych u psychiatry. U odwołującej rozpoznano zaburzenia depresyjne i lękowe mieszane i zaburzenia osobowości. D. J. była hospitalizowana psychiatrycznie w trybie nagłym z rozpoznaniem schizofrenii paranoidalnej. Stwierdzano formalne zaburzenia myślenia, bardzo liczne treści urojeniowe, lęk, niepokój. Odwołująca ma orzeczonego umiarkowany stopień niepełnosprawności. (opinia biegłego psychiatry z 7.12.2022 r.- k.38 a.s., akta rentowe odwołującej, świadectwa pracy- nienumerowane kart a.r., historia zdrowia i choroby odwołującej).

4 października 2021 r. odwołująca złożyła wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Odwołująca została skierowana na badanie lekarskie przez lekarza orzecznika ZUS, który orzeczeniem z 22 października 2021 r. uznał, że D. J. jest całkowicie niezdolna do pracy do 31 października 2022 r. a data powstania całkowitej niezdolności do pracy to 25 marca 2020 r. (Orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 22.10.2021 r.- nienumerowana karta a.r.). Potwierdziło to również kolejne orzeczenie orzecznika ZUS z 24 listopada 2021 r. W uzasadnieniu wskazano, że stwierdzone u odwołującej zaburzenia psychiczne powodują naruszenie sprawności organizmu w stopniu umiarkowanym. Naruszona sprawność organizmu powoduje utratę zdolności do pracy na otwartym rynku pracy. Przekwalifikowanie zawodowe nie jest możliwe. Nie stwierdzono równocześnie niezdolności do samodzielnej egzystencji. Nie stwierdzono wskazań do rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS. W ocenie orzecznika ZUS stopień naruszenia sprawności organizmu powodował całkowitą niezdolność do pracy do października 2022 r. z datą powstania 25 marca 2020 r. (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 24.11.2021 r. nienumerowane karty a.r.).

20 grudnia 2021 r. odwołująca złożyła w ZUS oświadczenie w sprawie świadczenia długoterminowego dotyczącego przyznania/ ponownego ustalenia wysokości/ podjęcia wypłaty tego świadczenia - od dnia spełnienia warunków w związku zobowiązaniem stanu zagrożenia epidemicznego/ stanu epidemii związanych z (...)19. (oświadczenie z 20 grudnia 2021 r.- nienumerowane karty a.r.)

Decyzją z 19 stycznia 2022 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wskazując w uzasadnieniu swojej decyzji, że lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z 24 listopada 2021 r. uznał odwołującą za całkowicie niezdolną do pracy, za datę powstania niezdolności ustalono 25 marca 2020 r. jednocześnie nie stwierdzając częściowej niezdolności do pracy przed datą całkowitej niezdolności do pracy. Organ rentowy wskazał, że niezdolność do pracy odwołującej nie powstała w terminie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, zatem nie spełniony został warunek z punktu 3 art. 57 ustawy ubezpieczeniowej. Ponadto odwołująca nie udowodniła okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących co najmniej 20 lat. (decyzja z 19 stycznia 20-22 r. – nienumerowana karta a.r.).

Orzeczeniami komisji lekarskiej z 26 kwietnia 2022 r. i 13 czerwca 2022 r, stwierdzono, że D. J. jest całkowicie niezdolna do pracy do 31 października 2022 r., a powstanie całkowitej niezdolności do pracy powstało 25 marca 2020 r. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że zostało ono wydane po dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej w tym m.in. dokumentacji z leczenia oraz zaświadczeń o stanie zdrowia wystawionych przez lekarzy leczących. Przy dokonywaniu ustaleń orzecznicznych uwzględniono: stopień naruszenia sprawności organizmu, rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Biorąc pod uwagę dane z dokumentacji medycznej w opinii komisji lekarskiej stwierdzone schorzenia naruszają sprawność organizmu w stopniu znacznym. Naruszenie sprawności ma charakter przewlekły. Stwierdzone naruszenie sprawności organizmu powoduje niezdolność do jakiegokolwiek pracy zarobkowej okresowo do 31 października 2022 r. Za datę powstania całkowitej niezdolności do pracy komisja lekarska przyjęła 25 marca 2020 r. W opinii komisji lekarskiej dokumentacja medyczna nie daje podstaw do stwierdzenia, że przed

całkowitą niezdolnością do pracy istniała częściowa niezdolność do pracy (orzeczenie komisji lekarskiej z 28.03.2022 r., orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 13.06.2022 r. - nienumerowana karta a.r.).

Decyzją z 24 czerwca 2022 r. znak: (...) ZUS odmówił prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy powołując się na okoliczność, że niezdolność do pracy nie powstała w terminie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia i nie zostały udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe wynoszące co najmniej 20 lat (decyzja z 24.06.2022 r.- nienumerowana karta a.r.).

Od ww. decyzji organu rentowego, ubezpieczona D. J. złożyła odwołanie do tut. sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 4 a.s.).

W toku postępowania sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii celem ustalenia daty powstania niezdolności do pracy odwołującej (postanowienie sądu z 31 sierpnia 2022 r., k. 8 a.s.).

W opinii z 7 grudnia 2022 r. biegły sądowy z zakresu psychiatrii M. P. (1) wskazała, że odwołująca zaczęła się źle czuć w 2014 - 2015 r., przestała wówczas pracować. Miewała ataki paniki, różnorodne i nasilone dolegliwości somatyczne. Miała wrażenie, że mózg lub serce wybuchną, uważała, że ma torbiel w głowie. U odwołującej występował ślinotok, bała się, że połknie język i się udławi, wrywała sobie włosy. Piła alkohol (niedużo) przez pewien czas, żeby się uspokoić. W napadzie lęku chciała wyskoczyć z balkonu - zatrzymała ją matka. Bała się wychodzić z domu, w sklepie bała się ludzi, bo na nią patrzyli i obserwowali. Często wzywała Pogotowie Ratunkowe, jeździła na SOR. Konsultowali ją liczni lekarz, miała wykonywane liczne badania. Dokumentację z tych pobytów podarła w 2021 r. W 2020 r. była po raz pierwszy hospitalizowana psychiatrycznie, wcześniej odbywała wizyty ambulatoryjne u psychiatrów. W 2021 r. leczona szpitalnie po raz drugi, od tego czasu jest pod opieką (...). Otrzymuje co miesiąc zastrzyki z a.. Skarzy się na niepokój, pali dużo papierosów. Alkoholu nie pije. Nadal miewa napady lęku, często w czasie jazdy do pracy. W czasie pracy nie odpoczywa, bez przerwy musi być zajęta, żeby nie pojawił się lęk. Wobec otoczenia nieufna i podejrzliwa. Po pracy na ogół nic się nie chce. Robi zakupy, trochę czyta, pisze książkę o schizofrenii.

Biegła oceniła stan psychiczny odwołującej wskazując, że jest ona zorientowana prawidłowo. Jej wypowiedzi nie zawierały cech formalnych zaburzeń myślenia. Nastrój obojętny. Afekt słabo modulowany. Objawów wytwórczych psychozy nie ujawnia. W kontaktach z ludźmi nieufna, podejrzliwa. Wgląd chorobowy deklaratywny. Badana w okresie od sierpnia 2016 do marca 2018 r. odbyła kilka wizyt ambulatoryjnych u psychiatry. Zgłaszała skargi na liczne i różnorodne dolegliwości somatyczne narastające od 2014 r., którym towarzyszył lęk i duża aktywność hipochondryczna (częste pobyty na SOR, konsultacje specjalistów, badania diagnostyczne). W stanie psychicznym opisywano obniżenie nastroju z płaczliwością, napady paniki, nieufność, nastawienia odnoszące. Relacjonowała częste picie piwa w celu złagodzenia napięcia emocjonalnego. Rozpoznano zaburzenia depresyjne i lękowe mieszane i zaburzenia osobowości. Zlecano lek przeciwdepresyjny. Była też kierowana do (...), ale w grudniu 2016 r. odnotowano, że zaprzestała picia alkoholu. Od 25 marca do 22 maja 2020 r. hospitalizowana psychiatrycznie w trybie nagłym z rozpoznaniem schizofrenii paranoidalnej. Stwierdzano formalne zaburzenia myślenia, bardzo liczne treści urojeniowe, lęk, niepokój, brak wglądu chorobowego. Ustalono, że wytwórcze objawy psychotyczne utrzymywały się przed hospitalizacją od co najmniej kilku miesięcy. Po uzyskaniu częściowej poprawy wypisana na własne żądanie. Kolejna hospitalizacja dwumiesięczna od listopada 2020 r. - również w trybie nagłym, z rozpoznaniem schizofrenii paranoidalnej. Objawy psychotyczne dysymulowała, nie przejawiała wglądu chorobowego. Otrzymywała neuroleptyk o przedłużonym działaniu w iniekcjach, wypisana pod opieką Zespołu (...), gdzie leczy się dotychczas. Nawrotu ostrych objawów psychotycznych nie obserwowano, ale w marcu 2021 r. wystąpiło znaczne pogorszenie funkcjonowania z zaniedbaniami higienicznymi wymagające modyfikacji leczenia. Obecnie otrzymuje A. o przedłużonym działaniu w iniekcjach. Ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności, podjęła pracę w ekipie sprzątającej. Rozpoznano u odwołującej schizofrenię paranoidalną. Biegła wskazała, że orzeczona przez ZUS całkowita niezdolność do pracy nie budzi wątpliwości. Problem orzecznicy stanowi data powstania niezdolności do pracy. Proces schizofreniczny rozwijający się ostro, z pełnobjawowym zespołem paranoidalnym nie stwarza istotnych wątpliwości diagnostycznych. Często jednak rozwija się powoli i skrycie a w obrazie psychopatologicznym dominują objawy rozpoznawane jako zaburzenia osobowości lub nerwicowe. Obecnie, znając dotychczasowy przebieg

choroby u badanej oraz przebieg linii życiowej z załamaniem w 2016 r. (zaprzestanie pracy zarobkowej) można z całą pewnością uznać rozpoznane w latach 2016 - 2018 zaburzenia nerwicowe i zaburzenia osobowości jako początek procesu schizofrenicznego toczącego się dotychczas. Biegła w odpowiedzi na pytanie sądu stwierdziła, że odwołująca się jest całkowicie niezdolna do pracy od 25 marca 2020 r. na okres do 30 listopada 2023 r. (rok od daty obecnego badania). Wcześniej - od 18 sierpnia 2016 r. (początek leczenia w PZP) istniała częściowa niezdolność do pracy (opinia biegłego z zakresu psychiatrii, k. 38-43 a.s.).

Organ rentowy pismem z 18 stycznia 2023 r. wniósł zastrzeżenia do opinii biegłego wskazując, że nie podziela ustaleń zawartych w sporządzonej opinii sądowo - psychiatrycznej z 7 grudnia 2022 r. w zakresie ustalenia daty powstania częściowej niezdolności do pracy od 18 sierpnia 2016 r. Organ rentowy wskazał, że od tej daty ubezpieczona leczyla się w PZP z rozpoznaniem zaburzeń lękowych, ostrej reakcji na stres, leczenie z przerwami. Odwołująca korzystała ze zwolnień lekarskich, czyli pracowała lecząc się w ramach czasowej niezdolności do pracy. Z uwagi na powyższe organ rentowy wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego psychiatry (pismo procesowe z 18.01.2023 r. k. 54 a.s.)

Pismem z 19 stycznia 2023 r. odwołująca wskazała, że zgadza się z wydaną opinią i nie wnosi do niej zastrzeżeń (pismo z 19 stycznia 2023 r. k.57a.s.).

Postanowieniem z 23 stycznia 2023 r. dopuszczono dowód z uzupełniającej opinii biegłej sądowej M. P. (2) na okoliczność ustosunkowania się do zastrzeżeń do opinii zgłoszonych przez ZUS (postanowienie z 23.01.2023 r. k.59).

W opinii uzupełniającej biegła podkreśliła, że w latach 2016 - 2018 odwołująca była pod opieką (...) oraz, że rozpoznano tam zaburzenia nerwicowe nie stanowi dowodu, że rzeczywiście na nerwicę wtedy chorowała. Z dalszego przebiegu schorzenia wynika niewątpliwie, że zaburzenia psychiczne rozpoznawane u odwołującej się jako lękowe lub ostra reakcja na stres stanowiły początek procesu schizofrenicznego. Został on zdiagnozowany dopiero po 4 latach, kiedy wystąpiły ostre objawy paranoidalne wymagające hospitalizacji. Z powodu zarzutów dotyczących zatrudnienia odwołującej się i korzystania ze zwolnień lekarskich biegła wskazała, że dokładnie przejrzała umieszczone w aktach rentowych okresy zatrudnienia. Wynika z nich, że w okresie orzeczonej przez nią częściowej niezdolności odwołująca się w ogóle nie pracowała. Była zatrudniona do 23 stycznia 2016 r. Później zarejestrowana jako bezrobotna od 22 marca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. i od 1 stycznia 2017 r. do 21 marca 2017 r. Pracowała natomiast w okresie orzeczonej przez ZUS całkowitej niezdolności do pracy, a mianowicie w sierpniu - październiku 2020 r. i w marcu - maju 2021 r. Nie znajduję podstaw do zmiany stanowiska orzeczniczego wyrażonego w opinii głównej biegła podtrzymała ją w całości (opinia uzupełniająca biegłej psychiatry z 4 lutego 2023 r. k.64 a.s.)

Organ rentowy zgłaszał zastrzeżenia również do uzupełniającej opinii biegłego i wniósł o powołanie innego biegłego psychiatry. Postanowieniem z 10 marca 2023 r. sąd pominął wniosek o dopuszczenie innego biegłego psychiatry na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. jako zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania (pismo ZUS z 6 marca 2023 r. k. 75-77, postanowienie z 10 marca 2023 r. k. 78 a.s.).

Stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dokumentację medyczną zawartą w aktach sądowych, dokumentację znajdującą się w aktach rentowych ubezpieczonej oraz w oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii. Autentyczność zgromadzonych dokumentów i ich zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie budziła zastrzeżeń, w związku z tym sąd uznał dokumenty za pełnowartościowy i bezsporny materiał dowodowy.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty z zakresu psychiatrii M. P. (1) celem ustalenia stanu zdrowia odwołującej i daty powstania jej niezdolności do pracy. Sąd oparł się na opinii ww. biegłej. Sąd doszedł do przekonania, że analizowane opinie biegłej stanowią rzeczowe i wartościowe źródło ustaleń faktycznych w sprawie. Wskazać również należy, że ww. biegła jest specjalistą w swojej dziedzinie, legitymuje się wiedzą medyczną z zakresu schorzeń, które stanowią podstawową jednostkę chorobową ubezpieczonej. Na podstawie tej dokumentacji medycznej oraz bezpośredniego badania biegła rozpoznała u odwołującej schorzenia szczegółowo opisane powyżej oraz ustaliła, że przed całkowitą niezdolnością do pracy, odwołująca była częściowo niezdolna do pracy od 18 sierpnia 2016 r. Biegła

sądowa w sposób przekonujący przedstawiła uzasadnienie rozpoznania oraz rzetelnie i logicznie odpowiedziała na postawione w tezie dowodowej pytania oraz na zastrzeżenia organu rentowego do pierwotnej opinii. Wobec tego sporządzone przez nią opinie nie pozostawiają żadnych wątpliwości, co do dokładnego określenia stanu zdrowia ubezpieczonej oraz daty powstania niezdolności do pracy.

Organ rentowy w złożonych pismach procesowych nie podzielił stanowiska wyrażonego w opiniach biegłej sądowej. ZUS wskazał, że ustalenie przez biegłą częściowej niezdolności do pracy od 18 sierpnia 2016 r. jest niezgodne z zasadami orzecznictwa lekarskiego. Od 18 sierpnia 2016 r. badana rozpoczęła leczenie w PZP, co nie oznacza, że od tego dnia była w jakimkolwiek stopniu niezdolna do pracy zarobkowej. W związku z tym organ rentowy wniósł o powołanie innego biegłego sądowego psychiatry. W ocenie sądu, podniesione zarzuty nie były uzasadnione i nie dawały podstaw do powołania w sprawie innego biegłego w/w specjalności. Opinia powołanego biegłego dokładnie diagnozuje stan zdrowia odwołującej, a zgłoszone przez ZUS zastrzeżenia stanowiły polemikę ze stanowiskiem biegłej wyrażonej w opinii. Organ rentowy nie wykazał, dlaczego wydana opinia miałaby być wykonana w sposób nieprawidłowy. Tymczasem opinia biegłej sądowej koreluje z dokumentacją medyczną przedstawioną przez odwołującą się. Dlatego też zastrzeżenia zgłoszone przez organ rentowy nie zasługiwały na uwzględnienie, a wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu psychiatrii podlegał pominięciu.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie D. J. było uzasadnione.

W ocenie sądu, zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania orzeczenia na posiedzeniu niejawnym, na podstawie art. 148 ¹§ 1 k.p.c., albowiem sąd uznał - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

W niniejszej sprawie, sąd badał prawo D. J. do świadczenia rentowego, o które się ubiegała, w oparciu o przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną. Przepis art. 57 ust. 1 tej ustawy wskazuje, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Wskazane warunki muszą być spełnione łącznie. Pierwszy z nich, tj. niezdolność do pracy, jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania odzyskania tej sprawności po przekwalifikowaniu. Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy) (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03). Przepis art. 12 ustawy emerytalnej rozróżnia dwa stopnie niezdolności do pracy - całkowitą i częściową. Zgodnie z ust. 3 ww. przepisu, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei całkowita niezdolność do pracy polega na utracie zdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Kolejna przesłanka, o której mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, wiąże się z treścią art. 58. Wskazany przepis określa w ust. 1, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej: 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat, 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat, 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat, 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat, 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku

powyżej 30 lat. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy, do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej. Jeżeli chodzi zaś o trzeci z warunków z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, to wiąże się on z okresami, w czasie których powinna powstać niezdolność do pracy (bądź w ciągu 18 miesięcy od ich ustania), aby ubezpieczony mógł skorzystać z prawa do renty. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

W myśl art. 129 ust. 1 u.e.r. świadczenia przewidziane w ustawie wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Z kolei art. 100 ust. 1 u.e.r. stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Biorąc pod uwagę treść przytoczonych przepisów, można sformułować wnioski, że uprawnienia do świadczeń długoterminowych powstają *ex lege*, a o terminie wypłaty świadczenia co do zasady decyduje data złożenia wniosku. Innymi słowy, określonej osobie przysługuje świadczenie z ubezpieczenia społecznego ustalone w decyzji mającej charakter deklaratoryjnej od dnia złożenia stosownego wniosku. Podobnie rzecz się ma w przypadku ponownego ustalenia wysokości lub podjęcia wypłaty emerytury, renty lub innego świadczenia o charakterze długoterminowym. W art. 31zy⁹ ust. 1 ustawy (...)19 przewidziano wyjątek od zasady wyrażonej w art. 129 ust. 1 u.e.r. W myśl wskazanego przepisu w okolicznościach wskazanych w ustawie organ rentowy, ustalając prawo do określonego świadczenia, wyliczając nową kwotę świadczenia bądź podejmując wypłatę zawieszonoego świadczenia, bierze pod uwagę datę spełnienia warunków określonych w przepisach ubezpieczeniowych. Czyni to w odniesieniu do osób, które w okresie 30 dni od ustania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, wprowadzonych w związku z (...)19, wystąpią do ZUS ze stosownym wnioskiem. W ustawie zastrzega się, że przyznanie, ponowne ustalenie wysokości lub podjęcie wypłaty może nastąpić nie wcześniej niż od 1 marca 2020 r. Termin określony w ustawie odnosi się do świadczeń, co do których przesłanki umożliwiające nabycie, ponowne ustalenie wysokości bądź podjęcie wypłaty zostały spełnione do tej daty. W przypadku świadczeń, w odniesieniu do których okoliczności warunkujące nabycie, ponowne ustalenie bądź podjęcie wypłaty zostaną spełnione po tej dacie, organ rentowy, podejmując określone działania, będzie brał pod uwagę termin ich ziszczenia się. (I. Sierocka [w:] Komentarz do niektórych przepisów ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych [w:] Tarcza antykryzysowa 1.0 - 4.0, ustawa o dodatku solidarnościowym i inne regulacje, jako szczególne rozwiązania w prawie pracy, prawie urzędniczym i prawie ubezpieczeń społecznych związane z COVID-19. Komentarz, red. K. W. Baran, Warszawa 2020, art. 31(zy⁹).)

Ubezpieczona 4 października 2021 r. złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy, której przyznania odmówił jej organ rentowy z uwagi na okoliczność, że niezdolność do pracy nie powstała w terminie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia i nie zostały udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe wynoszące co najmniej 20 lat. Należy jednak mieć na względzie, że D. J. 20 grudnia 2021 r. złożyła oświadczenie w sprawie świadczenia długoterminowego dotyczącego przyznania świadczenia od dnia spełnienia warunków w związku z obowiązywaniem stanu zagrożenia epidemicznego/ stanu epidemii związanych z (...)19. Zgodnie z art. 31zy⁹ ustawy (...)19, osobom które w okresie 30 dni po ustaniu obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii związanych z (...)19 zgłoszą wniosek o przyznanie, ponowne ustalenie wysokości lub podjęcie wypłaty emerytury, renty lub innego świadczenia o charakterze długoterminowym, do którego przyznania właściwy jest organ rentowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczenia, prawo do świadczenia w ponownie ustalonej wysokości lub wypłata świadczenia przysługuje, na ich żądanie wyrażone w formie oświadczenia, od dnia, w którym zostały spełnione warunki do przyznania, ponownego ustalenia wysokości lub podjęcia wypłaty świadczenia, nie wcześniej jednak niż od 1 marca 2020 r. Odwołująca 20 grudnia 2021 r. złożyła wniosek właśnie w tym trybie, zatem należało uznać, że świadczenie przysługuje jej od 25.03.2020 r., tj. od daty powstania całkowitej niezdolności do pracy.

Sąd rozstrzygając o żądaniu ubezpieczonej oparł się na opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. P. (1). Biegła potwierdziła, że odwołująca jest osobą całkowicie niezdolną do wykonywania pracy zarobkowej od 25 marca

2020 r. na okres do 30 listopada 2023 r., a od 18 sierpnia 2016 r. istniała u niej częściowa niezdolność do pracy. W 2016 r. nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia odwołującej. D. J. była kilkakrotnie leczona w szpitalu psychiatrycznym. Przeprowadzone badania potwierdziły występowanie u odwołującej schizofrenii paranoidalnej, co z kolei uniemożliwiło jej podjęcie pracy zarobkowej.

Biegła wydając opinie uwzględniła dostępną dokumentację medyczną ubezpieczonej, opisała przebieg procesu chorobowego i wypowiedziała się na temat stanu jej zdrowia pod kątem możliwości wykonywania zatrudnienia. Sąd nie powziął zastrzeżeń do wskazanych opinii. Została one sporządzone w sposób fachowy. Zawierają opis stanu zdrowia ubezpieczonej w oparciu o aktualną dokumentację medyczną, a także logicznie umotywowane i jednoznaczne wnioski co do istnienia całkowitej niezdolności do pracy od 25 marca 2020 r. do 30 listopada 2023 r. oraz częściowej niezdolności do pracy od 18 sierpnia 2016 r.

Mając powyższe na uwadze, sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 24 czerwca 2022 r., znak (...) w ten sposób, że przyznał odwołującej D. J. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 25 marca 2020 r. do 30 listopada 2023 r.